

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 28.6.2006
KOM(2006) 348 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A ZÁSTUPCŮM VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ EU
ZASEDAJÍCÍM V RADĚ,**

**které má být Komisi vodítkem při revizi Dohody o obchodu, rozvoji a spolupráci mezi
Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Jihoafrickou
republikou na straně druhé**

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Dohoda o obchodu, rozvoji a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Jihoafrickou republikou na straně druhé (dále jen „DORS“) byla podepsána v říjnu 1999 a prozatímně a částečně uplatňována od 1. ledna 2000. Po ratifikaci všemi stranami vstoupila plně v platnost dne 1. května 2004.

Článek 103 DORS stanoví přezkoumání dohody do pěti let od jejího vstupu v platnost s cílem zohlednit případné důsledky ostatních opatření, která mohla ovlivnit tuto dohodu. „Ostatními opatřeními“ měl autor dohody bezpochyby na mysli dohodu z Cotonou, jež byla sama o sobě revidována. Článek 18 DORS stanoví další kroky v procesu liberalizace obchodu a k přezkumu obchodních ustanovení, a to zejména celních poplatků uplatňovaných na výrobky na „čekací listině“ DORS, tj. výrobků, na které se podle dohody uplatňuje pouze omezená liberalizace nebo se na ně liberalizace neuplatňuje. Článek 30 stanoví rozšíření oblasti působnosti dohody na liberaci obchodu se službami.

Ustanovení čl. 97 odst. 3 stanoví, že Rada pro spolupráci má pravomoc přijímat rozhodnutí ohledně všech záležitostí, na které se vztahuje DORS, a čl. 106 odst. 1 opravňuje Radu pro spolupráci rozhodovat o návrzích změn předložených jakoukoli stranou. Toto ustanovení by se mělo použít pro navrhovanou revizi.

Během roku 2004 Komise, členské státy a Jihoafrická republika přehodnotily DORS, přičemž se především, ale ne výhradně, zaměřily na ty části dohody, které byly prozatímně uplatňovány. Tento přezkum vedl k tomu, že Rada pro spolupráci dne 23. listopadu 2004 přijala „společné závěry“ stanovující hlavní směry pro revizi DORS. Společné závěry mimo jiné obsahují výzvu k politickému dialogu mezi dotčenými stranami ohledně aktuálních politických témat, jako jsou zbraně hromadného ničení, boj s terorismem a Mezinárodní trestní soud, a doporučení, aby dále pokračovala a případně byla urychlena vzájemná obchodní liberalizace, a to s ohledem na citlivé oblasti na obou stranách, regionální rozměr a časový plán probíhajících jednání týkajících se dohody o hospodářském partnerství s jižní Afrikou.

Na základě těchto společných závěrů zaměstnanci Komise a zástupci členských států pracovní skupiny AKT Rady dále jednali a přesněji vymezili rozsah a důvod revize DORS.

Zaměstnanci Komise dospěli ve svém celkovém hodnocení těchto doporučení ke změně DORS k závěru, že není nutné provést rozsáhlé přepracování dohody. Naproti tomu je dohodu třeba aktualizovat, aby byly zohledněny tyto aspekty: nová politická a bezpečnostní ustanovení revidované dohody z Cotonou, další liberalizace obchodu, spolupráce v oblastech souvisejících s obchodem, posílení environmentálního aspektu. Rovněž je potřeba aktualizovat znění některých článků týkajících se hospodářské spolupráce a ostatních oblastí spolupráce.

Po ukončení jednání s orgány Jihoafrické republiky předloží Komise Radě v souladu s čl. 300 odst. 2 druhým pododstavcem Smlouvy o ES přesnější návrh znění ve formě rozhodnutí Rady pro spolupráci.

Komise proto navrhuje Radě, aby přijala směry pro revizi DORS obsažené v příloze.

NAVRHOVANÉ SMĚRY PRO REVIZI DORS

1. ÚVOD

Dohoda o obchodu, rozvoji a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Jihoafrickou republikou na straně druhé (dále jen „DORS“) byla podepsána v říjnu 1999 a prozatímně a částečně uplatňována od 1. ledna 2000. Po ratifikaci všemi stranami vstoupila v platnost dne 1. května 2004.

Článek 103 DORS stanoví přezkoumání dohody do pěti let od jejího vstupu v platnost s cílem zohlednit případné důsledky ostatních opatření, která mohla ovlivnit tuto dohodu. Ostatními opatřeními měl autor dohody bezpochyby na mysli dohodu z Cotonou, jež byla sama o sobě revidována.

Článek 18 DORS stanoví další kroky v procesu liberalizace obchodu a k přezkumu obchodních ustanovení, a to zejména celních poplatků uplatňovaných na výrobky na „čekací listině“ DORS, tj. výrobků, na které se podle dohody uplatňuje pouze omezená liberalizace nebo se na ně liberalizace neuplatňuje. Ustanovení čl. 30 odst. 4 stanoví, že cíl další liberace obchodu se službami by měl být nejpozději do pěti let od vstupu dohody v platnost podroben prvnímu přezkumu ze strany Rady pro spolupráci.

Přezkum DORS, který provedly Komise, členské státy a Jihoafrická republika během roku 2004 vedl k tomu, že Rada pro spolupráci dne 23. listopadu 2004 přijala „společné závěry“ stanovující hlavní směry pro revizi DORS.

2. DŮVOD NAVRHOVANÉ REVIZE

Dohoda o obchodu, rozvoji a spolupráci stále ještě představuje dobrý základ pro spolupráci mezi podepsanými stranami. Za posledních šest let žádná z těchto stran neprojevila zájem o provedení zásadních změn této dohody.

Jak vyplývá z článků 18, 30 a 103 dohody, důvodem pro revizi by měl být přezkum možnosti další liberalizace trhu a sladění DORS se současnými mezinárodními závazky zahrnujícími revidovanou dohodu z Cotonou, Mezinárodní trestní soud a celkový boj proti terorismu. Revize je rovněž příležitostí k upevnění environmentálního aspektu dohody včetně vlivu, který má zvýšení obchodu se zbožím na životní prostředí, a k aktualizaci znění některých ustanovení.

3. DOTČENÉ OTÁZKY

S ohledem na výše uvedené skutečnosti určila Komise řadu bodů, které by měly být v případě změny zohledněny:

- V preambuli je třeba doplnit jasný odkaz na rozvojové cíle tisíciletí.

- V hlavě I by s ohledem na politický rozsah měla být dohoda sladěna s ustanoveními Rady týkajícími se zahrnování odkazů na boj proti terorismu, Mezinárodní trestní soud, nešíření zbraní hromadného ničení a další mezinárodní závazky do mezinárodních dohod.
- V hlavě II o obchodu a v jejích přílohách musí být v souladu s článkem 18 zohledněna další liberalizace. Mimoto je třeba provést nepatrné změny, aby mohly být vyřešeny dosud nevyjasněné obchodní otázky.
- V hlavě III o obchodních otázkách je třeba zohlednit pravidla původu, obchod se službami a spolupráci a vzájemnou správní pomoc v celních otázkách.
- V hlavě IV o hospodářské spolupráci je třeba zohlednit aktualizované znění o spolupráci v oblastech energetiky, dopravy, zemědělství a hygienických a rostlinolékařských záležitostech.
- V hlavě V o rozvojové spolupráci je třeba sladit některá ustanovení týkající se provedení s novým finančním nařízením Komise.
- V hlavě VI o spolupráci v ostatních oblastech je třeba zohlednit aktualizované nebo nové znění pro kulturní spolupráci, spolupráci v záležitostech týkajících se spravedlnosti, svobody a bezpečnosti, pro boj proti drogám, praní špinavých peněz a organizovanému zločinu. Dále je třeba doplnit ustanovení týkající se oblasti přistěhovalectví.
- V hlavě VIII je třeba zlepšit systém pro urovnávání sporů, pokud jde o obchodní a s obchodem spojené otázky, a zvýšit jeho efektivitu.

3.1. Rozvojové cíle tisíciletí

Cíle navrhovaných změn

Potvrdit závazek partnerů dostát těmto cílům a zajistit soudržnost s preambulí revidované dohody z Cotonou.

Navrhované změny

Doplnit bod odůvodnění týkající se rozvojových cílů tisíciletí.

Příslušná ustanovení: Preambule.

3.2. Otázky bezpečnosti

Cíle navrhovaných změn

Zajistit soudržnost s politickými závazky, které EU vyjádřila v oblasti boje proti terorismu (závěry předsednictví v Seville, 21.–22. června 2002), spolupráce při boji proti šíření zbraní hromadného ničení (závěry Rady ze dne 17. listopadu 2003) a podpory Mezinárodního trestního soudu (společný postoj 2003/444/SZBP ze dne 16. června 2003 a závěry předsednictví v Soluni, 19.–20. června 2003). Sladit DORS s revidovanou dohodou z Cotonou.

Navrhované změny

- právně závazný závazek ke spolupráci při boji proti šíření zbraní hromadného ničení beroucí v potaz politický dokument EU týkající se doložky o nešíření zbraní uplatňované ve vztazích EU se třetími zeměmi;
- právně závazný závazek pro boj proti terorismu;
- odkaz v preambuli na společný závazek EU a partnerů ze států AKT vůči mezinárodní spravedlnosti a boji proti beztrestnosti a vůči Římskému statutu Mezinárodního trestního soudu, který vstoupil v platnost dne 1. července 2002 a právně závazný závazek pro spolupráci v této oblasti;
- právně závazný závazek ke spolupráci při prevenci žoldněřských činností.

Příslušná ustanovení: Preambule; doplnění nových ustanovení v hlavě I.

3.3. Politický dialog

Cíle navrhovaných změn

Sladit ustanovení článku 3 (neprovedení) a 4 (politický dialog) s revidovanou dohodou z Cotonou.

Navrhované změny

V čl. 3 odst. 4 začlenit závazek, podle kterého je dříve, než se přistoupí k vhodným opatřením, třeba vést dialog, jak je stanoveno v čl. 4. Vhodněji sladit článek 4 s revidovaným zněním článku 8 dohody z Cotonou.

Příslušná ustanovení: články 3 a 4.

3.4. Další liberalizace obchodu

Cíle navrhovaných změn

Začlenit nová ustanovení pro další vzájemnou liberalizaci obchodu či urychlení stávajících liberalizačních programů v oblastech zboží (celní poplatky uplatnitelné na výrobky na „čekací listině“) s ohledem na ustanovení, která byla sjednána mezi ES a Rozvojovým společenstvím jižní Afriky v rámci dohod o hospodářském partnerství, a citlivé oblasti na obou stranách. Zajistit soudržnost těchto ustanovení s ustanoveními sjednanými mezi ES a Rozvojovým společenstvím jižní Afriky v rámci dohod o hospodářském partnerství.

Souvislosti / problémy, které je třeba vyřešit

Obě strany si vyměnily obsáhlé pracovní dokumenty o svých cílech týkajících se obchodních ustanovení určených k revizi. Tyto změny mají dva cíle:

- prvním je zlepšení DORS v oblastech, ve kterých již závazky existují (zejména v oblasti obchodu se zbožím). Při této příležitosti mohou být v přílohách provedeny některé nutné technické úpravy.

- druhým je rozšíření oblasti působnosti DORS na oblasti, které nejsou v současnosti dohodou pokryty nebo jsou pokryty pouze částečně a mohly by zahrnout závazky WTO-plus v několika nových regulačních oblastech.

Navrhované změny

Další liberalizace obchodu se zbožím (přezkum vyjmutých výrobků a urychlení stávajících liberalizačních systémů obsažených v člancích 11 až 15 a 17 a příslušných přílohách). Nové právně závazné závazky týkající se přezkumu ochranné doložky (články 16 a 24–26).

Příslušná ustanovení: Hlava II a přílohy I až VII, zejména články 11–15 a 17 a rovněž články 16 a 24–26.

3.5. Otázky související s obchodem

Cíle navrhovaných změn

Začlenit nové závazné závazky a zvýšenou spolupráci v oblastech souvisejících s obchodem. Zajistit soudržnost těchto ustanovení s ustanoveními sjednanými mezi ES a Rozvojovým společenstvím jižní Afriky v rámci dohod o hospodářském partnerství.

Souvislosti / problémy, které je třeba vyřešit

Tyto závazky podpoří v regionu přístup na trh založený na pravidlech. Dále zaručí hospodářským subjektům průhlednost a předvídatelnost a vykonatelnost pravidel v regionu a upevní rozvoj.

Navrhované změny

Začlenit závazné závazky v oblastech jako jsou služby (články 29–30), investice (články 32–34) a nové veřejné závazky (článek 45).

Zvýšená spolupráce a případně dodatečné závazky se budou rovněž týkat oblastí, jako je duševní vlastnictví (článek 46), hospodářská soutěž (články 35–39), standardizace a posuzování shody a cla (články 47–48). Pokud jde o pravidla původu (článek 28 a protokol 1) lze doporučit revizi některých pravidel původu jednotlivých výrobků u omezeného množství sazebních položek.

Příslušná ustanovení: Hlava III a protokol 1.

3.6. Urovnávání sporů týkajících se obchodních a s obchodem spojených otázek

Cíle navrhovaných změn

Sladit systém urovnávání sporů s nejnovějšími postupy ES s cílem zvýšit účinnost.

Souvislosti / problémy, které je třeba vyřešit

Ustanovení pro urovnávání sporů DORS představovala pokrok v době, kdy byla projednávána, nicméně jsou nedostatečná v porovnání s tím, čeho bylo dosaženo

v novějších dohodách. V současném systému může dojít z procedurálních důvodů k zablokování, některé důležité aspekty pro sladění nejsou upraveny.

Navrhované změny

Další rozvoj pravidel pro urovnávání sporů týkajících se obchodu a s obchodem spojených otázek v rámci protokolu k DORS, který by podrobně stanovil zásady a postupy k urovnávání sporů.

Příslušná ustanovení: Článek 104.

3.7. Ustanovení týkající se hospodářské spolupráce

Cíle navrhovaných změn

Sladit znění některých ustanovení se současnou filozofií a politikou ES.

Souvislosti / problémy, které je třeba vyřešit

DORS byla sjednána na konci devadesátých let. V některých oblastech se otázky politiky EU a všeobecný názor k některým tématům dále vyvinul. Mnohé z navrhovaných změn jsou pouze nepatrné nebo technické povahy a za normálních okolností by nevyžadovaly změnu dohody. Vzhledem k tomu, že je však nutné změnit ostatní části, nabízí se možnost aktualizovat i tato ustanovení. Důležitější změna se navrhuje, pokud jde o hygienické a rostlinolékařské otázky, jež se ukázaly jako důležitá překážka obchodu, a proto vyžadují zvýšenou spolupráci.

Navrhované změny

Navrhované změny se týkají hygienických a rostlinolékařských záležitostí, energetiky, důlního průmyslu, poštovní spolupráce a turismu. Článek 61 se zabývá hygienickými a rostlinolékařskými záležitostmi a spoluprací v oblasti zemědělství. Navrhuje se rozdělit článek 61 do dvou článků, přičemž článek 61 by se měl více zabývat životním prostředím, zatímco článek 61A spoluprací v oblasti hygienických a rostlinolékařských záležitostí. Pokud jde o dopravu, je navrhováno rozdělit článek 59, přičemž článek 59A by byl věnován především spolupráci v oblasti námořní dopravy. Článek 55 týkající se informační společnosti – telekomunikací a informačních technologií by měl být aktualizován mimo jiné s ohledem na rozvoj technologií, závěry ze Světové vrcholné schůzky o informační společnosti a propojení výzkumných sítí ES a Jihoafrické republiky. Méně důležité změny se týkají zvýšené spolupráce v oblasti energetiky (zejména jde o podporu účinné energetické politiky a účinných energetických technologií, jakož i technologie čistého využití uhlí), poštovníctví, důlního průmyslu a turismu. Mimoto je nutné přezkoumat vliv mnohých těchto ustanovení na životní prostředí.

Příslušná ustanovení: články 56 až 61.

3.8. Rozvoj spolupráce

Cíle navrhovaných změn

Některá ustanovení týkající se provádění je třeba sladit s novým finančním nařízením Rady a s navrhovanými nařízeními o rozvojové spolupráci¹ nebo s rovnocenným právním nástrojem, jakmile bude přijat.

Souvislosti / problémy, které je třeba vyřešit

DORS obsahuje některá ustanovení o provádění rozvojové spolupráce, které byly nahrazeny finančním nařízením Společenství. Nejsou tedy de facto uplatňovány. Vzhledem k tomu, že obecné finanční nařízení je uplatňováno ve všech oblastech, měla by být tato ustanovení rovněž upravena.

Navrhované změny

Přezkum těch ustanovení, která byla nahrazena finančním nařízením.

Příslušná ustanovení: Hlava V.

3.9. Spolupráce v ostatních oblastech

Cíle navrhovaných změn

Sladit znění některých ustanovení se současnou filozofií a politikou EU. Posílit ustanovení týkající se takových oblastí, jakými jsou spravedlnost, svoboda a bezpečnost, praní špinavých peněz, drogy a přistěhovalectví.

Souvislosti / problémy, které je třeba vyřešit

DORS byla sjednána na konci devadesátých let. V některých oblastech se otázky politiky EU a všeobecný názor k některým tématům dále vyvinul. Ustanovení týkající se kulturní spolupráce lze aktualizovat ve světle mnohostranných závazků. Boji proti drogám a praní špinavých peněz se věnuje pouze jediný článek, ve kterém se odráží filosofie doby jeho vzniku. Vzhledem k tomu, že se v tomto případě v současnosti sice jedná o propojená přesto vesměs samostatná témata, bylo by lepší rozdělit toto ustanovení na dva odlišné články s aktualizovaným zněním, které by rovněž mělo zahrnout financování terorismu. Je třeba doplnit nová ustanovení týkající se boje proti organizovanému zločinu a boje s terorismem a spolupráce v oblasti přistěhovalectví. Ustanovení týkající se životního prostředí je nutno aktualizovat a jasněji formulovat. Zvážit by se měly rovněž revidované/nové možnosti zvýšené spolupráce v oblastech životního prostředí, sociálních otázek, informací, tisku a audiovizuálních sdělovacích prostředků, ochrany dat a zdraví.

¹ KOM(2004) 629.

Navrhované změny

Začlenit do článku 85 odkaz na Úmluvu UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů, zejména s ohledem na její ratifikaci a uplatnění. Článek 90 rozdělit na dva články, přičemž článek 90A by se zabýval praním špinavých peněz. Doplnit nová ustanovení k tomuto tématu. Aktualizovat znění článků 84, 86 až 89, 91 a 92.

Příslušná ustanovení: Hlava VI články 84 až 92.